

Sinds de wet van 1 maart 2000 is de titel van bedrijfsjurist beschermd en dragen de adviezen die de bedrijfsjurist aan zijn werkgever geeft het zegel van de vertrouwelijkheid. Om zich een duidelijker beeld te kunnen vormen van dit nieuwe Instituut voor Bedrijfsjuristen, heeft het IAB zijn eerste verkozen voorzitter, de heer Philippe Marchandise, uitgenodigd voor een gesprek.

IAB: Mijnheer Marchandise, het Instituut waarvan u voorzitter bent, is vorig jaar officieel opgericht na een lange parlementaire strijd die dertig jaar heeft aangesleept. Met de wet van 1 maart 2000 tot oprichting van een Instituut voor Bedrijfsjuristen (IBJ) is deze nieuwe instelling eindelijk werkelijkheid geworden. Kunt u ons uitleggen wat nu de precieze draagwijdte is van die wet?

Philippe Marchandise: Met de wet van 1 maart 2000 werd als het ware het licht op groen gezet voor de erkenning van een nieuw beroep. De titel van « bedrijfsjurist » is nu eindelijk erkend en wordt nu eindelijk beschermd, net zoals die van advocaat, gerechtsdeurwaarder, notaris of magistraat. Het is één van de hoofdtaken van het Instituut toe te zien op de naleving van de deontologische regels van het beroep van bedrijfsjurist. Ik wens te benadrukken dat de wet van 1 maart 2000 tot oprichting van een Instituut voor bedrijfsjuristen een wet is die gerechtvaardigd wordt door het algemeen belang, met name het belang om het recht nog sterker in het zakenleven in te schrijven. Het is een consensuele wet omdat deze geen enkel nieuw monopolie in het leven geroepen heeft en evenmin afbreuk heeft gedaan aan enig bestaand monopolie. Het is ook een wet die in de Senaat eenparig werd goedgekeurd en die in de stemming in de Kamer op een overweldigende meerder-

heid kon rekenen. Een “open” wet bovendien, omdat niets de juristen-fiscalisten die lid zijn van het IAB, verhindert ook toe te treden tot het IBJ en vice-versa. Tot slot gaat het om een wet die bijzonder warm werd onthaald door het bedrijfsleven, de academische wereld én de pers. Om dit eerste hoofdstukje af te sluiten, wens ik nog te stellen dat deze wet in het Belgische juridische landschap voor een ware revolutie heeft gezorgd. Immers, door deze wet wordt de bedrijfsjurist een volwaardige actor binnen het Belgische rechtsbestel. En zoals voor elke revolutie zal het een tijdje duren vooraleer het geheel van de juridische beroepen de juiste draagwijdte kan inschatten van deze wettelijke omwenteling (op een bepaald moment is men zelfs gaan spreken van een “nieuw vrij beroep onder arbeidscontract”) en van de gevolgen ervan: of de onderneming nu te rade gaat bij een bedrijfsjurist dan wel bij een advocaat, voortaan is er op het vlak van het recht geen verschil meer.

IAB: Hoe wordt men lid van het Instituut voor bedrijfsjuristen?

Philippe Marchandise: Om de titel van bedrijfsjurist te kunnen voeren, dient men aan een aantal voorwaarden te voldoen die men als volgt kan samenvatten: doctor of licentiaat in de rechten zijn, door een arbeidsovereenkomst of een statuut verbonden zijn aan een (publieke of private) onderneming

die in België een economische, sociale, administratieve of wetenschappelijke activiteit uitoefent en dit hoofdzakelijk op het vlak van het recht, en enkel adviezen geven aan zijn werkgever of aan andere vennootschappen van dezelfde groep. Wie aan deze voorwaarden voldoet, hoeft enkel naar het Instituut voor Bedrijfsjuristen te telefoneren (02 512 74 33) om een inschrijvingsformulier aan te vragen.

Geïnteresseerden kunnen het overigens ook downloaden op de site van het Instituut (www.ibj.be). Dit door de kandidaat ingevulde formulier wordt vervolgens door de Raad onderzocht. Als deze de betreffende kandidaat aanvaardt, dan zal hij als lid van het Instituut worden toegelaten. Hij dient dan wel nog een jaarlijkse bijdrage te betalen waarvan het bedrag door het Instituut wordt vastgelegd (215 EUR).

IAB: Hoe ziet u de rol van de bedrijfsjurist in de praktijk?

Philippe Marchandise: De bedrijfsjurist is de eerste die de wet moet toepassen en verdedigen. Immers, wanneer de wet wordt bekendgemaakt, zal de bedrijfsjurist, bij gebrek aan rechtspraak en vaak ook aan rechtsleer, de eerste zijn om de nieuwe wet, de dag voordien goedgekeurd in het parlement en de dag zelf bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad, toe te passen. Maar de

wet is niet altijd glashelder of volledig. En het is dan opnieuw de bedrijfsjurist, geconfronteerd met precieze vragen van bedrijfsleiders, die als eerste – omdat hij het bedrijf en zijn noden kent, omdat hij er constant aanwezig is, - oplossingen zal moeten uitdenken: gemeenschappelijke filialen, aandeelhoudersovereenkomsten, intentiebrieven, waarborgen op eerste verzoek werden eerst uitgevonden door bedrijfsjuristen om vervolgens te worden overgenomen door de wetgever of door de rechtsleer. Het zijn ook de bedrijfsjuristen die aan de basis liggen van de incoterms, het documentair krediet, de technische en beroepsnormen, hardship en de samenwerkings-, engineering-, franchise- en technologie-transfercontracten.

Tot slot is het ook de bedrijfsjurist die, als rechter in handelszaken of als rechter of raadsheer in sociale zaken, met zijn praktische kennis van wat zich in het bedrijfsleven afspeelt, in een constructieve dialoog met de andere leden van de zetel zal deelnemen aan de opmaak van vonnissen of arresten waardoor hij voor de derde keer het recht zal inlassen in het zakenleven. Om uw vraag te beantwoorden, kan ik dus stellen dat zijn rol en zijn plaats specifiek zijn en aanvullend ten overstaan van de andere rechtsberoepen.

IAB: De wet van 1 maart 2000 voorziet in sancties indien de titel van bedrijfsjurist onwettelijk gevoerd wordt. Tevens wordt in die wet gestipuleerd dat de door de bedrijfsjurist verstrekte adviezen, ten gunste van zijn werkgever en in het kader van zijn functie van juridisch raadsman, confidencieel zijn. Ik neem aan dat dit voor uw leden een enorme sprong voorwaarts betekent?

Philippe Marchandise: Vast en zeker. Het betreft inderdaad de essentie van de wet, met name het feit dat elk verschil tussen de externe raadgever en de interne bedrijfsjurist wordt uitgewist wanneer zij juridisch advies verlenen aan het

bedrijf. Wanneer een ‘captain of industry’ zijn jurist raadpleegt, dan zullen deze raadpleging en het juridisch advies dat hem daarbij zal worden gegeven, voortaan vertrouwelijk zijn.

Deze jurist – in de uitoefening van zijn functie als raadsman – zal onderworpen zijn aan het beroepsgeheim dat bij overtreding strafrechtelijk gesanctioneerd wordt, ongeacht of hij intern jurist van de onderneming is dan wel externe raadsman. Concreet betekent dit dat deze consultaties en adviezen in het algemeen noch in beslag kunnen worden genomen, noch voorgelegd, noch verspreid mogen worden in het kader van een voor de gerechtelijke en administratieve instanties geopende procedure. Deze vertrouwelijkheidsprerogatieve – en daarmee verwijs ik naar de woorden van professor LESGUIL-LONS (Paris II) – dient in de eerste plaats de ondernemingen die, vooreerst belangrijke beslissingen te nemen, eerst de juristen kunnen raadplegen waarin zij hun vertrouwen gesteld hebben. Eventueel kunnen zij hen vragen de handen uit de mouwen te steken in een schriftelijk consult, zonder te

moeten vrezen dat die adviezen tegen hen gericht kunnen worden. Wat dient daaruit afgeleid te worden?

Dat het advies van de bedrijfsjurist nooit, behoudens in uitzonderlijke omstandigheden, gevat kan worden door een gerechtelijke of administratieve instantie, noch naar aanleiding van een geschil voorgelegd kan worden, tenzij de betrokken partijen daarmee instemmen. Dit toont het grote belang aan voor de Belgische ondernemingen om een beroep te kunnen doen op juristen die op het tableau van het IBJ zijn ingeschreven.

IAB: Hoe werkt het Instituut voor Bedrijfsjuristen?

Philippe Marchandise: De werking van ons Instituut kan worden vergeleken met die van het IAB, - de wetgever heeft zich daar trouwens op geïnspireerd.

We hebben dus een algemene vergadering waarin alle leden zetelen, een raad, verantwoordelijken (de voorzitter, twee ondervoorzitters, twee secretarissen en de penningmeester, zes personen die samen het uitvoerend bureau van het Instituut vormen), alsook een commissaris voor het nazicht van de rekeningen.

En aangezien de leden van het Instituut ook onderworpen zijn aan strikte deontologische regels, heeft de wet ook voorzien in tucht- en beroepscommissies, voorgezeten door magistraten die worden benoemd door de Minister van Justitie.

Ik wens er ook nog op te wijzen dat het om een federaal Instituut gaat en dat de wetgever derhalve in een perfecte tweetaligheid heeft voorzien. Van de twintig leden van de Raad zijn er daarom tien Nederlandstalig en tien Franstalig of Duitstalig. De Voorzitter wordt beurtelings uit de Nederlandstalige en de Franstalige leden gekozen voor een termijn van drie jaar. U ziet, de werking van ons Instituut is nagenoeg gelijk aan dat van het IAB. ¶